

Wojewódzki Konserwator Zabytków, w drodze zaleceń pokontrolnych, nakazał Wójtowi wykonanie wyszczególnionych w rozstrzygnięciach czynności. Niemniej jak okazało się w wyniku rozpoznania sprawy przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu – niesłusznie. Osią sporu było to, czy można nałożyć obowiązki na posiadacza, którym jest gmina.

Sąd w pierwszej kolejności przypomniał, że zgodnie z art. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

1. naukowego badania i dokumentowania zabytku;
2. prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
3. zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
4. korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
5. popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Z treści powyższego przepisu, który odnosi się nie tylko do właściciela, ale i do posiadacza, organ wnioskował możliwości nakładania na Skarżącą Gminę zaleceń. WSA podkreślił jednak, że przepis ten w żaden sposób nie wskazuje na to, że to podmioty do których się odnosi mają obowiązek wykonywać opisane w nim czynności. Podmiot, do którego kierowany jest przepis ma jedynie obowiązek by „zapewnić warunki” do wykonywania tych działań. Regulacja ta nie daje sama w sobie uprawnień kontrolowanemu podmiotowi do np. prowadzenia prac konserwatorskich budynku, lecz nakazuje, by budynek został udostępniony podmiotowi, który jest zobowiązany do ich wykonania. Przepis ten nie modyfikuje uprawnień przysługujących danemu podmiotowi względem budynku. Kwestie te regulowane są przez prawo cywilne, które określa treść prawa własności i zakres w jakim uprawnienia stąd płynące można przekazać innemu podmiotowi (np. posiadaczowi zależnemu). Nie budzi też wątpliwości według Sądu, że zakres zaleceń pokontrolnych powinien być dostosowany do uprawnień i obowiązków posiadacza zabytku, wynikających z rodzaju tytułu prawnego do korzystania z zabytku. Posiadanie w omawianej sprawie nie miało jednak oparcia w stosunku prawnym łączącym Gminę z właścicielkami obiektu, lecz było wyłącznie stanem faktycznym, jaki ukształtował się w wyniku tego, że nie doszło do wydania obiektu właścicielkom. Okoliczność ta niewątpliwie znana była organowi.

Powyższe okoliczności wskazywały więc w ocenie Wojewódzkiego Sądu na to, że w czasie, gdy nakładano na Skarżącą obowiązki przeprowadzenia w badanym obiekcie prac m.in. remontowych, Skarżąca nie miała uprawnień by je wykonywać. Z samego stanu faktycznego jakim jest posiadanie nie wynika bowiem uprawnienie do ingerencji w przedmiot tego posiadania. Treść art. 5 ustawy o ochronie zabytków również nie nadaje Gminie takich uprawnień.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 2019 r., II SA/Po 301/19

Źródło: [CBOSA](#)